

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATERICA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA nr. 616
din 25.10.2017

Dosar nr: 361/2017

Petiția nr: 3726/13.07.2017

Potent:

Reclamat: Ministerul Sănătății

Obiect: prevederile Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății

I. Numele, domiciliul și sediul părților

I. 1. Numele și domiciliul petentului

1.1.1.

I. 2. Numele și sediul reclamatului

1.2.1. Ministerul Sănătății,

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Prin sesizarea făcută, petenta arată faptul că Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății conține prevederi discriminatorii cu privire la modul de asigurare a studenților cu vârsta peste 26 de ani și care nu s-au căsătorit.

III. Citarea părților

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicat (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Părțile au fost citate pentru data de 17.08.2017 la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare C.N.C.D.), fiind invocată din oficiu excepția de necompetență a Consiliului.

3.3. La termenul din 17.08.2017 s-a prezentat petenta, fiindu-i comunicat punctul de vedere formulat de către partea reclamată.

3.4. Petenta a formulat concluzii scrise.

3.5. Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petentei

4.1.1. Prin sesizarea făcută, petenta arată faptul că Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, respectiv art. 224 conține prevederi discriminatorii cu privire la modul de asigurare a studenților cu vârsta peste 26 de ani și care nu s-au căsătorit.

4.1.2. Petenta arată faptul că este studentă la Facultatea de Medicină din cadrul UMF „Carol Davila”, la cursurile de zi.

4.1.3. Potrivit prevederilor legale mai sus menționate, studenții cu vârsta de până la 26 de ani beneficiază de asigurare socială fără plata contribuției. De asemenea și persoanele căsătorite care nu obțin venituri beneficiază de asigurare de sănătate fără plata contribuției, fiind considerate în întreținerea unei persoane asigurate (soțul sau soția).

4.1.4. Petenta are peste 26 de ani și nu este căsătorită, considerându-se discriminată în raport cu colegii săi precum și în raport cu persoane peste 26 de ani, însă care sunt căsătorite.

4.1.5. Prin art. 224 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, petenta este obligată să achite contribuția la asigurările sociale în condițiile în care veniturile sale se situează sub nivelul salariului minim pe economie. Petenta se află în imposibilitatea de a se angaja din cauza orarului și a volumului foarte încărcat de informație care trebuie asimilat la o facultate de medicină.

4.1.6. În plus, prevederile menționate anterior vin în contradicție cu alte texte de lege. Spre exemplu art. 202 și 205 din Legea nr. 1/2011 a educației naționale care enunță principiul nediscriminării și dreptul studenților la asistență medicală și psihologică gratuită.

4.1.7. De asemenea sun încălcate prevederi ale Constituției României care garantează dreptul la ocrotirea sănătății, restrângerea unor drepturi sau libertăți precum și cele legate de contribuțiile financiare.

4.1.8. Petenta mai arată faptul că o situație asemănătoare de discriminare pe criteriul vârstei a existat și în privința transportului cu tarif redus pentru studenți însă această situație a fost eliminată prin prevederile OUG nr. 2/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, precum și modificarea și completarea unor acte normative.

4.1.9. Prin concluziile scrise formulate, petenta solicită respingerea excepțiilor invocate de către partea reclamată și constatarea discriminării.

Punctul de vedere formulat de către Ministerul Sănătății

4.2.1. Prin punctul de vedere formulat se invocă excepția lipsei calității procesuale a acestei entități, având în vedere că petenta reclamă prevederile unei legi organice adoptate de către Parlament și de către Guvernul României, prin Ministerul Sănătății.

4.2.2. Se mai invocă excepția tardivității având în vedere faptul că a trecut termenul de un an, termen prevăzut imperativ de art. 21 din Ordinul nr. 144/2008 privind Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, de la data publicării actului normativ în Monitorul Oficial, respectiv data de 24.04.2006.

4.2.3. Se arată faptul că petenta reclamă prevederi ale unei legi, singura îndrituiră a se pronunța asupra acesteia fiind Curtea Constituțională

4.2.4. Pe fondul cauzei se invocă prevederile art. 5 din Og 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, specificându-se că obiectivul este legitim și cerința proporțională.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Colegiul director constată că petenta reclamă ca fiind discriminatorii prevederile Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, prevederi apreciate ca discriminatorii cu privire la modul de asigurare a studenților cu vârsta peste 26 de ani și care nu s-au căsătorit.

5.2. **În drept**, potrivit dispozițiilor art.63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor, ce prevede că „(1) Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției.

5.3. Referitor excepția de necompetență materială a C.N.C.D., invocată din oficiu, Colegiul director urmează a admite excepția invocată, arătând că o eventuală constatare a unei fapte de discriminare ar afecta norme juridice cu caracter de lege.

Decizia nr. 997 din 7 octombrie 2008 a Curții Constituționale stabilește următoarele:

„Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în esență, critica autorului excepției pune în discuție constituționalitatea atribuțiilor jurisdicționale ale Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, care, potrivit art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, poate să dispună «înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii și restabilirea

situației anterioare discriminării», în măsura în care situațiile discriminatorii izvorăsc din conținutul unor acte normative.

Față de acestea, Curtea apreciază că o corectă analiză a textului de lege criticat impune interpretarea acestuia în ansamblul reglementării din care face parte, mai precis al Secțiunii VI din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, care reglementează rolul, atribuțiile și organizarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Astfel, Curtea observă că potrivit dispozițiilor art.16 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării îndeplinește rolul de «garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării», iar potrivit dispozițiilor art.18 din același act normativ, «este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul său de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.» Mai departe, art.19 alin.(1) lit.c), precum și art.20, în ansamblu, reglementează rolul jurisdicțional al Consiliului, care are ca finalitate, așa cum s-a arătat, «înlăturarea faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării.» În sfârșit, nu trebuie omis nici faptul că art.2 alin.(3) din aceeași ordonanță prevede că sunt discriminatorii «prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane [...]».

Deși autorul excepției apreciază ca fiind un «nonsens» interpretarea dispozițiilor art.20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 în sensul aplicabilității lor și cu privire la situațiile discriminatorii ce izvorăsc din conținutul actelor normative, Curtea observă totuși că dispozițiile de lege mai sus enunțate au constituit în realitate temeiul mai multor hotărâri prin care Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a constatat, în cadrul activității sale jurisdicționale, caracterul discriminatoriu al unor prevederi legale. Dovadă a acestui fapt stă și introducerea, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2008, a alin. (3) la art.19 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, prin care s-a scos din competența Consiliului soluționarea sesizărilor având ca obiect măsurile legislative în contextul stabilirii politicii de salarizare a personalului din sistemul bugetar, măsură legislativă dictată tocmai ca urmare a efectelor generate de hotărârile emise de această instituție.

În această ordine de idei, Curtea constată că, în vederea îndeplinirii rolului său de garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este chemat să vegheze, printre altele, inclusiv asupra modului în care este respectat acest principiu în conținutul actelor normative. În acest sens, acest organ poate constata existența unor prevederi de lege discriminatorii și își poate exprima opinia în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative cu principiul nediscriminării. Ceea ce aici interesează sunt efectele pe care le produc aceste opinii. Astfel, dacă s-ar admite că, pe calea controlului jurisdicțional întemeiat pe art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate să constate existența unor situații discriminatorii ce își au izvorul direct în conținutul unor norme legale, hotărârea Consiliului ar putea avea ca efect încetarea aplicabilității acestor dispoziții și chiar aplicarea prin analogie a unor alte texte de lege, care nu se referă la persoana sau grupul social discriminate. Într-o atare împrejurare, se pune în discuție legitimitatea acestui organ de a interfera în competențele legislativului, prin înlăturarea aplicabilității unor acte normative și instituirea aplicabilității altora, dar și în competențele Curții Constituționale, care îndeplinește rolul de legislator negativ atunci când constată lipsa de conformitate dintre prevederile unei legi sau ordonanțe și dispozițiile constituționale, sub aspectul art.16 referitor la principiul nediscriminării.

Deși în lumina dispozițiilor constituționale o asemenea interpretare nu ar putea fi acceptată, rolul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării putând fi rezumat mai degrabă la posibilitatea de a constata existența unor discriminări în conținutul unor acte normative și la formularea de recomandări sau sesizarea autorităților competente pentru a modifica respectivele texte de lege, se observă totuși, așa cum s-a reținut și mai sus, că, în practică, art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 a generat efecte neconstituționale, prin care s-a încălcat principiul separației în stat, la aceasta contribuind chiar

formularea echivocă a dispozițiilor cuprinse în Secțiunea VI din Ordonanța Guvernului nr.137/2000.

Pentru aceste motive, Curtea constată că prevederile art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 sunt neconstituționale în măsura în care sunt interpretate în sensul că acordă Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării competența ca, în cadrul activității sale jurisdicționale, să anuleze textul unor acte normative cu caracter discriminatoriu și chiar să substituie acest text cu dispoziții cuprinse în alte acte normative.”

5.4. Având în vedere aceste aspecte, Colegiul nu se poate pronunța prin hotărâre privind obiectul cauzei, însă poate emite un punct de vedere, conform prevederilor art. 18 alin. 1 al **O.G. nr. 137/2000**, care prevede: „*Consiliul este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul sau de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.*”

5.5. Având în vedere cele mai sus arătate precum și ordinea analizărilor excepțiilor, Colegiul apreciază faptul că admiterea excepției necompetenței face de prisos analiza excepțiilor invocate de către partea reclamată precum și a fondului petiției.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, cu modificările ulterioare, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admite excepția de necompetență materială a C.N.C.D. invocată din oficiu;
2. Emiterea unui punct de vedere;
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: —

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

BERTZI THEODORA – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

Redactat T.B./R.B.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

Punct de vedere

Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, la art. 2, oferă următoarele definiții pentru discriminare:

(1) *Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.*

[...]

(3) *Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afară cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare.*

(4) *Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.*

Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept
- fără să existe o justificare obiectivă.

În conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”. Curtea a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: **Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991; **Hoffman împotriva Austriei**, 23 iunie 1993, **Spadea și**

Scalambrino împotriva Italiei, 28 septembrie 1995, **Stubbings și alții împotriva Regatului Unit**, 22 octombrie 1996).

Conform Curții Constituționale a României (ex. **Deciziile nr. 168/1998 și 294/2001**) situațiile deosebite în care se găsesc diferitele categorii de salariați determină soluții diferite ale legiuitorului în ceea ce privește salarizarea acestora, fără ca prin această soluție să se încalce principiul egalității, ce nu semnifică uniformitate. „*Principiul egalității în drepturi și al nediscriminării se aplică doar situațiilor egale ori analoage, iar tratamentul juridic diferențiat, instituit în considerarea unor situații obiectiv diferite, nu reprezintă nici privilegii și nici discriminări.*” (**Decizia nr. 108 din 14 februarie 2006 a Curții Constituționale**).

Colegiul director reține că petenta, studentă, nu beneficiază de asigurare de sănătate, fără plata contribuției, întrucât a depășit vârsta de 26 de ani și nu este căsătorită (pentru a putea beneficia de asigurarea soțului).

Pentru a putea vorbi de existența unor fapte de discriminare, trebuie să avem în vedere prevederile art. 1 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, care instituie cu titlu de condiție, necesitatea ca persoanele care se consideră discriminate să se afle în situații comparabile cu cele la care se raportează.

Diferențierea trebuie să se bazeze pe comparația față de alte persoane, grupuri sau comunități (**O.G. nr. 137/2000**, art. 1 alin. 3: „*Exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile.*”). Comparabilitatea se analizează în raport cu dreptul invocat ca fiind restrâns sau înlăturat.

Asztalos Csaba Ferenc
Președinte

Lazăr Maria
Membru Colegiu director